ఒంటిస్తంభం మేడ

అనగనగా ఒకరాజు. ఆ రాజుకో కూతురు. ఆమెను రాజు ప్రాణప్రదంగా చూసుకునేవాడు. ఆమెను ఎవరేం చేసిపోతారో అని రాజుకు భయం. అందుచేత ఆ రాజు తన కూతురికోసం ఒక ఒంటిస్తంభంమేడ కట్టించాడు. అది ఒంటిస్తంభంమేడ కావటంచేత ఎవరూ సులభంగా పైకి ఎక్కటానికిలేదు. ఆ కారణంచేతనే రాజుకూతురు మేడ దిగటానికిలేదు; కవచం అవి తొడిగితే అదే నిర్బంధ మయింది.

అయితే తాను నిర్బంధంలో వున్నట్టు రాజుకూతురికి తెలియదు. తనకు ఏం ప్రమాదంవస్తుందో ఆమెకు స్పష్టంగా తెలీదుగాని తనకా ప్రమాదం తప్పినందుకు ఆమె మనసులో ఎంతో సంతోషించినదై నిశ్చింతగా వుండేది. ఒంటిస్తంభంమేడలో వున్నా రాజుకూతురికి రాజోపచారాలు నిరాఘాటంగా జరిగేవి—దాస దాసీజనులూ, బంగారు తూగుటుయ్యాలలూ, హంసతూలికాతల్పాలూ, మృష్టాన్నభోజనాలూ ....

ఒకరోజు పెద్ద గాలితుపాను వీచింది. రాజుకూతు

రున్న మేడ తాలూకు ఒక్క స్తంభమూ కూలిపోయింది....

ఇది నేను స్వయంగా కట్టినకథ. నేనే రాజుకూతుర్ని. నన్ను మావాళ్ళు ఒంటిస్తంభంమేడలో వుంచారు. అయితే అది ఒంటిస్తంభంమేడ అనే విషయం నాకు తెలీదు; మామూలుమేడే అనుకున్నాను.

మానాన్న రాజుకాడు. కాకపోతే ఏం? మా వంశానికి రాజసం చాలావుంది. మాతాత అగ్రహారాలు ఏలాడు. అందలంఎక్కి తప్ప బయటికి కదిలేవాడుకాడు. జిల్లాకలెక్టర్ల దగ్గరనుంచీ ఆయన దర్శనంచేసుకొని, ఆయన ఇచ్చిన బహుమానాలు పట్టుకుపోయేవారు. ఆయన పంక్తిని ఇరవైమంది అయినా కూర్చోకపోతే ఆపోశన పట్టేవాడు కాడు. ఆయనకు నలుగురు సానివాళ్ళుండేవారు....

మానాన్న తరానికి రాజసంతాలూకు బాహ్య చిహ్నాలు శలవుపుచ్చుకున్నాయి. మనస్తత్వం మిగిలింది. మా నాన్నకూడా దేహిఅన్నవాడికి నహీ అన లేదు. ఆయన వేలకువేలు దానధర్మాలు చేశాడు—అప్పుచేసి. ప్రజలు పలికే శుష్కప్రియాలను ఆయన చాలా ఖరీదుకు కొనుక్కునేవాడు. తండ్రిని మించినవాడనిపించుకోవటం కాదు గదా, తండ్రి అంతవాడని అనిపించుకోవటంకూడా, పాపం మా నాన్నకు చాతకాలేదు. మా నాన్న లోలోపల మా తాతను ద్వేషించేవాడని నాకు తెలుసును. ఫలానివాడి కొడుకు అనే కీర్తితోనే మానాన్న జీవయాత్ర గడపవలసి వచ్చింది.

మా తాతను ద్వేషిస్తూనే మానాన్న తనతండ్రిని కీర్తిదాహంకొద్ది అనుకరించాడు. తనూ ఒక ముండను పెట్టుకున్నాడు. మేనాఎక్కి తిరగటానికి ప్రయత్నించాడు. మా నాన్ననుచూసి కొందరు నవ్వారు. మరికొందరు చీదరించుకున్నారు; ఒక్కరన్నా హర్షించలేదు—ముఖస్తుతిగాళ్ళు తప్ప! అదైనా మానాన్న ఎదటనే!....

పాపం, మానాన్న కీర్తిగూడా ఒంటిస్తంభంమేడే అయిపోయింది. దానికున్న ఒక్కస్తంభమూ డబ్బు. అది లోపల్నించి డొల్లభారిపోతుండటం మానాన్న గ్రహించలేదు. అది ఫెళ్ళున విరిగిపడేవరకూ....

2

నాపెళ్ళి నా పదోఏట అతివైభవంగా జరిగింది. మా నాన్న నా పెళ్ళికి పదిహేనువేలు ఖర్చుచేశాడు—అప్పుచేసి. అప్పటికింకా మాయింట కిరాయిలక్ష్మి తాండవమాడుతూనేవుంది.

నేను పదకొండోఏట రజస్వలా అయినాను. మరి మూడునెల్లకు నాభర్త సన్నిపాతంవచ్చి చచ్చిపోయినాడు. సన్నిపాతం క్రిములవల్ల కలుగుతుందని శాస్త్రజ్ఞులు చెబుతారు. భార్యలు దుష్టనక్షత్రాన రజస్వలా అయితే భర్తలకు సన్నిపాతంవచ్చి మూడోవారంలో కొట్టేస్తుంది. యీ రహస్యం దైవజ్ఞులకే తెలుసు....ఏమైతేనేం నేనుకూడా ఒక

హత్యకు కారకురాలయినదాన్నయినాను. యమధర్మరాజు కోర్టులో ఎప్పటికైనా నామీద హత్యకేసు నడవకపోదు.

కేసువిచారణ ఆరంభంకాకముందే నాకు యమధర్మరాజు ఏజెంట్లు శిక్ష అమలుజరిపారు. నేను బొట్టు పెట్టుకోరాదు, రంగుచీరెలు కట్టరాదు, శుభకార్యాలకు పోరాదు, ఎవరికీ ఎదురుకారాదు. అయితే నాది కఠినచెరకాదు. నేను రెండుపూటలా భోంచెయ్యవచ్చు. పూలుపెట్టుకోకుండా జెడ వేసుకోవచ్చు, జుట్టు తీయించుకోనవసరంలేదు.

యమధర్మరాజు ఏజంట్లు నాకు చూపుతూవచ్చిన దయకు తమనుతాము నిత్యమూ అభినందించుకుంటూ నా కృతజ్ఞతను అర్థించేవారు. కృతజ్ఞతచూపటం నాకు చాతనయిందని చెప్పలేనుగాని కృతఘ్నతమాత్రం చూపలేదు యమకింకరులకు.

యిల్లావుండగా ఒకరోజు—నా పదమూడోఏట—ఒక పెద్దమనిషి—మా బంధుకోటిలోవాడే—ఎవరూలేని సమయంలో నన్ను తన వొళ్ళోకితీసుకొని, నా శరీరమంతా ఎంతో ప్రేమతో నిమిరి, నన్ను గట్టిగా తనరొమ్ముకు అదుముకుని, నన్ను ఉద్రేకంగా ముద్దులాడాడు.

ఆయనను నేను ప్రేమించానని చెప్పలేను. ప్రేమ గురించి కథలలో చదువుతున్నకొద్ది దాని స్వరూపం ఏమిటో బొత్తిగా తెలియకుండా పోతున్నది. గమ్యస్థానం తెలియక దిక్కులేని పక్షిలాగా తిరుగుతున్న నా కామేచ్ఛ ఈ సంఘటనతో ఆయనమీద వాలింది.

ఈ సంఘటన జరిగినాక నా బాల్యం అంతమై

యవ్వనదశ ఆరంభమైంది. నాకది ఒకవిధమైన రెండో పుటక, అనేక రోజులపాటు నెలలపాటు, ఈ సంఘటన గురించి జ్ఞాపకం వచ్చినప్పుడల్లా వొళ్ళు పులకరించి నా హృదయాన్ని ఎవరో గట్టిగా నొక్కేస్తున్నట్టుగా బాధకలిగేది. నిద్రాహారాలూ, మిగతా ప్రపంచమూ మరిచిపోయి మొహంమొత్తేవరకు ఆ అనుభవాన్నే పొందాలని ఆరాటంగా వుండేది.

ఆ పెద్దమనిషి నన్నెందుకీ త్రిశంకుస్వర్గంలో వొదలాలి? నన్నాయన ఎక్కడికన్నా అడివిమధ్యకి, ఎడారిలోకి, కొండలమీదికి లేవదీసుకుపోయి నాకీ స్వర్గసౌఖ్యం ఇవ్వరాదూ? ఈ సుఖం తనివిదీర అనుభవించినాక ఉరిపోసుకొని చచ్చిపోతేమాత్రమేం? ఆయనకు పిరికితనమా? నాకు లేదే? ఆయనకోసం కావలిస్తే నేను నట్టేట్లో దూకుతానే?

నాలో మార్పు మావాళ్ళు గ్రహించివుండాలి. నేను పరమరహస్యం అనుకుని నా కడుపులో దాచుకున్న ఈ విషయం మావాళ్ళకు నా మొహం చూడగానే అర్థమై వుండాలి. తమ రహస్యభావాలను ఆరితేరిన పెద్దవాళ్ళు ఎంత సులభంగా పసికడతారో యువకులు చచ్చినా గ్రహించలేరు.

3

కీర్తిఅనే ఒంటి స్తంభం మేడలో కాపరంచేస్తున్న మా కుటుంబం నన్ను నీతి అనే ఒంటిస్తంభం మేడలో ప్రవేశపెట్టింది.

మానాన్న నాతో స్పష్టంగా చెప్పాడు: నీ పూర్వ జన్మ పాపంవల్ల నీ మొగుడు పోయినాడు. నిన్ను చూస్తే మాకు విచారం లేదనుకోకు. నీ జీవితం ఎంతదుర్భరమో మాకు తెలుసు. వంశగౌరవం అడ్డురాకపోతే నిన్ని వాళ్ళే ఎవరికైనా ఇచ్చి విధవావివాహం చేతును. కాని అటువంటిది ఈ పవిత్రవంశంలో జరగటానికి వీల్లేదు. నా బొందెలో ఊపిరి ఉండగా నా చేతిమీదుగా నేను విధవావివాహం చెయ్యను. నాకుటుంబాన్ని ఒకరు వేలుమడిచి చూపటం నేను భరించలేను. ఈ విషయాలు నువ్వు అర్థంచేసుకోవాలి. నువ్వు చాటుమాటు వ్యవహారాలుచేసినా నేను సహించేవాణ్ణి కాను. భగవంతుడు నీ జీవితానికి ఈ కళంకం తెచ్చి పెట్టాడుగనక నేను ఇతర్రా నీకేలోటూ జరగకుండా చేస్తాను. ఎవరూ చూడకుండా నువ్వు పూలుపెట్టుకో, బొట్టు పెట్టుకో, సిల్కుచీరకట్టుకో, నా కభ్యంతరంలేదు. కాని వంశమర్యాదకు చిన్నమెత్తు కళంకం తెచ్చినా నిన్ను బయటికి పంపేస్తాను జాగర్త! ప్రపంచంలో కళ్ళులేకుండా, కాళ్ళులేకుండా బ్రతికేవాళ్ళున్నారు. పుట్టింది మొదలు చచ్చేదాకా మంచంలోపడి తీసుకునేవాళ్ళున్నారు. విధవాత్వం అంతకన్న ఘోరమైనదికాదు."

చాటుగా పూలూ, చీరెలూ పనికివస్తే ఎవరూ చూడకుండా ముద్దులెందుకు పెట్టించుకోరాదో నాకు అర్థం కాలేదు. కాని ఈ ఆలోచన నాకు అప్పుడుకలగలేదు. అప్పటిమట్టుకు నా శరీరం భయంతో బిగుసుకుపోయింది. మానాన్న నాతో అట్లా ఎన్నడూ మాట్లాడలేదు. అసలే

ఆయన మితభాషి. పిల్లలం చాలా భయభక్తులతో పెరిగిన వాళ్ళం. పరాయివాళ్ళయెదుట "నాన్నగారూ" అనిపిలవవలసిందేగాని చనువుగా "నాన్నా" అనటానికికూడా లేదునాకు

మానాన్న ఇచ్చినఉపన్యాసంతో నాలో సహజంగా తలయెత్తిన కామేచ్ఛ దాదాపు పూర్తిగా అణచబడింది. మానాన్న నాకిచ్చిన ఉపన్యాసంతో నన్ను వదలలేదు. అవకాశం దొరికినప్పుడల్లా నేను వింటుండగా ఇతరులదగ్గిర సుఖవ్యాధులనుగురించీ, భ్రూణహత్యలనుగురించీ భయంకరమైన కథలు చెప్పేవాడు. ఈనాటిసంఘంలో సంసార్లలోనే నూటికి అరవైమంది సుఖరోగాలతో బాధపడుతున్నారట. కాలుజారిన ప్రతి ఆడదానికి తప్పక కడుపు అవుతుందట. భ్రూణహత్య చేయించినందుకు ఎంతోమంది వైద్యులు జైల్లోపడ్డారు. ఎందరో ఆడవాళ్ళు వాయువుకమ్మి చచ్చారుట. అనేకమంది ఆడవాళ్ళు క్షణం సుఖంకోసం ఇల్లు వెడలగొట్టించుకొని భోగంవృత్తిలోపడి కుమిలిపోతున్నారుట.

ఈకథలు—నిజమో, అబద్ధమో భగవంతుడికే తెలియాలి—నాలో కామేచ్ఛ పూర్తిగా అంతరించింది. ఎవడన్నా నాకేసి చూస్తేనే రోగాలు తగులుతాయని, నన్ను ముద్దుపెట్టుకుంటేనే కడుపైపోతుందని నాకు పూర్తిగా నమ్మకం ఏర్పడిపోయింది.

4

త్రులవనితలంపుగా, ఫెళ ఫెళా రావాలతో, అందరమూ నివ్వెరపడి చూస్తుండగా మా కీర్తి మేడను ఇన్నాళ్ళూ నిలబెట్టిఉంచిన ఒంటి స్తంభం కాస్తా కూలిపోయింది.

ఉన్న అప్పు తీర్చటానికి మానాన్న కొత్తఅప్పులు పుట్టించలేకపోయినాడు. ఉన్నఆస్తి అమ్మజూపితే అప్పులు తీరేటట్టు కనిపించలేదు. ధరలు పడిపోవటంవల్ల ఉన్న ఇల్లూ, ఆస్తీ, వెండీ, బంగారమూ అన్నీ అమ్మినా అప్పు తీరే అవకాశం కనిపించలేదు. అయినకాడికి ఉన్నది తెగనమ్మి అప్పులవాళ్ళకి సర్దటం ఎక్కువ గౌరవప్రదమా, లేక తుచ్ఛమైన లౌకిక వ్యవహారాలపట్ల నిర్లిప్తత అవలంబించి అప్పులవాళ్ళనే ఆస్తి వేలం వేయించుకుపోనివ్వటం గౌరవప్రదమా, లేక దక్కినంతఆస్తి కుటుంబంలో వ్యక్తుల పేర దక్కించి దివాలా ఎత్తటం గౌరవప్రదమా? అనే విషయం మానాన్న నిర్ణయించుకోలేకపోయినాడు. పాపం, ఆయన బుద్ధి తెలిసిన నాటినుంచీ సంఘగౌరవాన్ని ఆరాధించినా ఆయనకు దాని తిరుగుళ్ళు బోధపడనేలేదు.

అయినా ఈ సంఘగౌరవంలో మానాన్నకు విశ్వాసం చాలక మానాన్న మాఆడవాళ్ళ వొంటిమీది బంగారంకూడా అప్పులవాళ్ళకు ఆహుతిచేసి అందర్నీ కట్టుబట్టలతో వీధిలో నిలబెట్టి తన వంశమర్యాద దక్కించుకున్నవాడైనాడు.

ఇల్లు లేకపోవటం ఏమిటో, తిండి లేకపోవటం ఏమిటో, ఒకరి దయాధర్మబిచ్చంమీద ఆధారపడటం ఏమిటో మాకుటుంబానికి తెలిసివచ్చింది. ఇంగ్లండుకు వెళ్ళటానికి కలలుకంటున్న మా అన్నలిద్దరూ చెరొక నలభై రూపాయల ఉద్యోగానికి పాల్పడ్డారు. మానాన్నకు ఆ శక్తి కూడా లేదని రుజువయింది.

మా అన్నలకు ఉద్యోగాలు దొరకటంతో, మూడో అంతస్తునుంచి కిందపడుతున్న వాడికి వలపట్టినట్టయింది. ప్రాణం దక్కిందిగాని లేచి నిలబడి స్వేచ్ఛగా అటూఇటూ కదలటానికి లేదు.

ఎనభైరూపాయలతో చాలా పెద్దెత్తుగానే బతకవచ్చునని మానాన్న గ్రహించాడు. మళ్ళీ ఆయనకు కొత్త ప్రాణం వచ్చినట్టయింది. కాటకం మూలంగా జీవనం కారుచౌక అయింది. పదిరూపాయలు అద్దెఇస్తే లంకంత ఇల్లు. నాలుగురూపాయలు పారేస్తే ఇద్దరు నౌకర్లు. పదిరూపాయలు పారేస్తే బియ్యంబస్తా. అణాకూరలు కొంటే ఇద్దరు అతిథులను మేపవచ్చు.

ఈ మారిన పరిస్థితులలోకూడా పాతపద్ధతిలోనే కుటుంబమర్యాద నెరపటానికి కంకణం కట్టుకొన్నవాడై మానాన్న ఇంటికి – అద్దెఇంటికి–ఆధ్వర్యం వహించాడు. కాగా, కుటుంబంలో అందరిగౌరవమూ హెచ్చింది. ఈ దెబ్బతో–ఒక్క నాగౌరవంతప్ప. నా అన్నలిద్దరు సంపాదకులుకనక వారు దాదాపు మా నాన్నతరవాత ఇంటికి

అంతవాళ్ళూ అయినారు. మాఅమ్మ పుస్తెమినహా వొంటి నగలన్నీ ఇచ్చేసింది. నేనా? నాపెళ్ళికి అయిన ఖర్చులో- ఫలానివారు చేసిన ఖర్చు కాదు, కేవలమూ అయినఖర్చులో- ముష్టి నా నగలేపాటి. నాకు పెళ్ళిజరగకుండాఉంటే మా కుటుంబం ఈ ఆర్థికసంక్షోభానికి గురిఅయ్యేదికాదని మా కుటుంబం ఏకగ్రీవంగా ఆమోదించింది. నేను పెళ్ళికాకుండా రజస్వలాఅయివుంటే కుటుంబగౌరవం ఏమై ఉండేదన్న జిజ్ఞాస ఎవరికీకలగలేదు. కారణమేమంటే కుటుంబగౌరవానికి వెనకఉన్న పలుకుబడి ఇప్పుడుఉండటం మానేసింది.

5

కాని మానాన్న అనుకున్నట్టుగా గ్రంథం జరగలేదు. మానాన్న అంచనాలప్రకారం కుటుంబగౌరవార్థం ఇంకా నెలకు వందచొప్పున ఖర్చుయే ధోరణిచూసి మా అన్నలు మానాన్నను పెత్తనంనుంచి తొలగించేశారు.

నాఅన్నలు ముందుఆలోచనతో కొందరు స్నేహితుల ఆదరణ స్వీకరించారు. ఈ స్నేహితులు డబ్బుగలవారు. ఏకాటకంలో మాకుటుంబం అధోగతిపాలయిందో, ఆ కాటకంలోనే వారు పైకివచ్చారు. తిరిగి పుచ్చుకునే ఆలోచనలేకుండా వాళ్ళు మాఅన్నలకు రూపాయా, అర్థా అరువివ్వగలరు. మాఅన్నలకు గొప్పవాళ్ళ పరిచయమూ,

అయినా పదీ కమిషను తెచ్చుకునే అవకాశాలూ ఇవ్వ గలరు.

మాఅన్నల స్నేహితులలో శ్రీహరిరావనే ఆయన ఒకడున్నాడు. ఆయన మాకు ఆప్తమిత్రుడైనాడు. ఆయనకు తరుచు మాఇంట్లో భోజనంపెట్టేవాళ్ళం. ఆయన వయస్సు 35, 40 మధ్య ఉంటుంది. తలవెనక కొంచెం బట్టతల. ముగ్గురుపిల్లల తండ్రి.

ఈ శ్రీహరిరావు నాకేసి చాలా ఆకలిగాచూసే వాడు. ఒకప్పుడు ఆవలిస్తే పేగులు లెక్కబెట్టిన మా వాళ్ళ కళ్ళకు ఇప్పుడు పొరలెందుకు కమ్మాయో నా కర్థం కాలేదు ఒకరోజు ఈ పెద్దమనిషి ఒంటరిగా నామీద చెయ్యిచేసుకున్నాడు. నేను మా అమ్మతో చూచాయిగా చెప్పాను. మా అమ్మ నాన్నతో అన్నట్టుంది. ఆయన ఆకాశమంతఎత్తు ఎగిరి ధూముధాములు చేశాడు. శ్రీహరి రావు ఇంటికివస్తే కాళ్ళు విరగగొడతానని శపథంచేశాడు.

మా అన్నలు ఇదంతావిని నన్నూ, మా అమ్మనూ, మా నాన్ననుకూడా నానాతిట్లూ తిట్టారు. తిట్లు నాకే జాస్తి తగిలాయి. నాకు తిని పడుండే యోగ్యత లేక తమ ఆప్తస్నేహితులమీద లేనిపోని చాడీలు చెబుతున్నా నన్నారు.

నేను నోరెత్తలేదు.

కొంతకాలానికి సుస్తీ చేసింది. వైద్యుడికి చూపిం చారు మాఅన్నలు. వైద్యుడు ఏంచెప్పాడో తెలియదు. మా అన్నలుమాత్రం ఇంట్లో నాకు అతిఉష్ణం చేసింద

న్నారు. "అతి ఉష్ణం" నివారణ చేయించుకోవటానికి నేను నలభై ఇంజక్షన్లు పుచ్చుకున్నాను. ఆఖర్చు శ్రీహరిరావే ఇచ్చుకున్నాడు, పాపం! ధర్మాత్ముడు!

మరికొంతకాలానికి అతిపైత్యం ఆరంభించింది. దాని నివారణకు నేను మరోఊరుపోయి ఒకప్రైవేటు ఆస్పత్రిలో ఉండవలసి వచ్చింది.

శ్రీహరిరావు—"నీ ప్రాణానికేం ప్రమాదంలేదు. భయపడకు" అని అభయమిస్తూ చుట్టవాసనకొట్టే నోరు నానోటికి గట్టిగా అదిమిపెట్టి ముద్దుపెట్టుకున్నాడు.

కడుపుకాలే అమ్మకు గంజే పానకం.

మా కుటుంబంవాళ్ళ కీర్తిమేడ కూలిననాడే నా నీతిమేడకూడా కూలిపోయిందని నేను గ్రహించలేదు. రెండుమేడలకూ ఒకటే స్తంభం మరి.